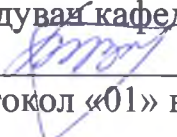


ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра менеджменту ім. І.А. Маркіної

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

 Тетяна ВОРОНЬКО-НЕВІДНИЧА
(протокол «01» вересня 2025 р. № 1)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(обов'язкова навчальна дисципліна)

Сучасні та класичні теорії менеджменту

освітньо-наукова програма Менеджмент

спеціальності

D3 Менеджмент

галузь знань

D Бізнес, адміністрування та право

освітній ступінь

доктор філософії

Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій

Полтава
2025-2026 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасні та класичні теорії менеджменту»
для здобувачів вищої освіти за освітньо-науковою програмою Менеджмент
спеціальності D3 Менеджмент

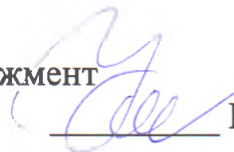
Мова викладання: державна

Розробник: Микола ЗОСЬ-КІОР, професор кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної,
д.е.н., професор.

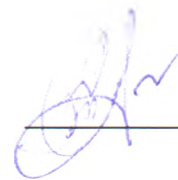
«01» вересня 2025 року

 Микола ЗОСЬ-КІОР

Погоджено гарантом освітньої програми Менеджмент
«01» вересня 2025 року

 Микола ЗОСЬ-КІОР

Схвалено головою ради з якості вищої освіти
спеціальності «Менеджмент»
протокол від 01 вересня 2025 р. №1

 Тетяна САЗОНОВА

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин	240
Кількість кредитів	8
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти (<i>обов'язкова</i> чи <i>вибіркова</i>)	обов'язкова
Рік навчання (шифр курсу)	ДЗАС МЕН дфд 2025
Семестр	3
Лекції (годин)	22
Практичні (годин)	18
Самостійна робота (годин)	200
Форма семестрового контролю	Екзамен

2. Мета вивчення навчальної дисципліни:

поглиблене вивчення класичних і сучасних теорій менеджменту та формування системного розуміння їхньої сутності й взаємозв'язку між ними, формування керівників нового типу, здатних творчо створювати, аналізувати і вирішувати складні проблеми менеджменту в умовах конкуренції, забезпечувати стійкий розвиток підприємств на основі соціальної відповідальності бізнесу, з врахуванням розвитку сучасних підходів до менеджменту.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

ОК 7 «Управління науковими проектами».

4. Компетентності:

інтегральна:

Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у галузі управління та адміністрування, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики, застосовувати новітні методології наукової та педагогічної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

загальні:

ЗК01. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері менеджменту на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Фахові:

СК02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, опрацьовувати наукову літературу з управління та адміністрування та ефективно використовувати нову інформацію з різних джерел.

СК03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у сфері менеджменту в закладах вищої освіти.

5. Програмні результати навчання:

РН05. Глибоко розуміти загальні принципи та методи управлінських наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері менеджменту та у викладацькій практиці.

РН08. Розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни з менеджменту у закладах освіти

РН09. Демонструвати навички самостійного виконання наукового дослідження, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, оцінювати результати автономної роботи і нести

відповідальність за особистий професійний розвиток та навчання інших.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання (визначений освітньою програмою)	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
РН05. Глибоко розуміти загальні принципи та методи управлінських наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері менеджменту та у викладацькій практиці.	Знати загальні принципи наукового управління, зокрема класичної (адміністративної) теорії менеджменту, менеджменту людських ресурсів, ситуаційної і системної теорій менеджменту. Вміти застосовувати дані принципи на практиці.
РН08. Розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни з менеджменту у закладах освіти.	Вміти демонструвати знання і навички зокрема щодо креативного, інноваційного, інвестиційного менеджменту.
РН09. Демонструвати навички самостійного виконання наукового дослідження, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, оцінювати результати автономної роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток та навчання інших.	Мати навички застосування інструментів наукового управління в наукових дослідженнях, зокрема ресурсної концепції в менеджменті. Вміти розраховувати результативність та ефективність менеджменту.

6. Методи навчання і викладання:

Словесні методи: розповідь-пояснення, бесіда, проблемний виклад. Наочні методи: ілюстрування, демонстрування. Практичні методи навчання: практичні завдання, робота з навчально-методичною літературою, нормативними документами. Інтерактивні методи: дискусії і групові обговорення. Комп'ютерні і мультимедійні методи: використання мультимедійних презентацій, елементів дистанційного навчання та відеоконтента.

7. Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Виникнення і розвиток наукового управління.

Методи та підходи до вивчення менеджменту. Еволюція менеджменту. Культурне середовище менеджменту. Еволюція управлінської думки. Фактори виробництва, які враховувалися за часів промислового перевороту.

Тема 2. Класична (адміністративна) теорія менеджменту.

Наукові погляди, що передували класичній теорії. Існуючі концепції менеджменту. Сутність концепції наукового управління. Зміст концепції адміністративного управління. Кількісні підходи в менеджменті. Концепції адаптації, глобальної стратегії та цільової адаптації. Підхід з позиції процесу. Менеджмент з погляду випадковості. Європейська і шведська моделі управління. Особливості американської і японської моделі менеджменту. Українська модель менеджменту.

Тема 3. Менеджмент людських ресурсів.

Поняття школи людських відносин. Хоторнські експерименти. Джорж Елтон Мейо. Наукові погляди Фріца Ротлісбергера. Людські відносини, лідерство і мотивація. Організаційна інтеграція Честера Бернарда. Сутність організації. Організації формальні і неформальні. Теорія влади. Функції керівника. Розвиток школи «людських відносин»: від психоаналізу до біхевіоризму. Теорія ієрархії потреб за Абрахама Маслоу. Мотивація для самореалізації.

Тема 4. Ситуаційна теорія менеджменту.

Суть діяльності організації. Бюрократична модель проекту організації. Чинники проектування організації. Головні форми проектування організації. Форми структури організації.

Природа організаційних змін. Керування змінами в організаціях. Засади розвитку організацій та критерії визначення їх ефективності. Основні етапи інноваційного процесу та форми запровадження організаційних інновацій.

Тема 5. Системна теорія менеджменту.

Групи дій, присутніх у всіх промислових підприємствах, за А. Файолем. Якості та здібності менеджера за Файолем. Чотирнадцять принципів Файоля. Основні елементи управління за Файолем. Типи законної влади за М. Вебером. Елементи ідеальної бюрократії Вебера. Динаміка поведінки групи за Куртом Левінім. Внесок А. Маслоу в розвиток теорії менеджменту. Основні теорії лідерства та їх відмінності. Основні елементи організації, виділені Беккі. Функції управління по П. Дракеру. Внесок Маршу і Саймона у розвиток теорії менеджменту. Основні складові концепції 7-С.

Тема 6. Управлінська думка в Україні.

Розвиток управлінської думки в Україні до середини XIX століття. Наукові погляди Михайла Андрійовича Балудянського, Василя Назаровича Каразіна. Випускники Києво-Могилянської Академії. Управлінська думка в Україні з другої половини XIX століття до 1917 року. Концепція «Організаційної діяльності» П.М. Керженцева. «Соціально-трудова концепція управління виробництвом» Н.А. Вітке. Управлінська думка повоєнного періоду. Професіоналізація менеджменту в Україні. Бізнес-освіта в умовах професіоналізації менеджменту.

Тема 7. Сучасна концепція менеджменту та її значення.

Досягнення сучасного менеджменту та погляд у майбутнє теорії та практики управління. Переорієнтація на кінцеві результати, групові завдання, нововведення. Послідовний контроль за якістю роботи безпосередніми виконавцями, розвиток самоконтролю.

Тема 8. Креативний, інноваційний, інвестиційний менеджмент.

Концепція креативного менеджменту. Сутність креативного менеджменту. Сфера креативного менеджменту, його мета та завдання. Функції, принципи та методи креативного менеджменту. Сутність інноваційного менеджменту. Сфера інноваційного менеджменту, його мета та завдання. Функції, принципи та методи інноваційного менеджменту. Сутність інвестиційного менеджменту. Сфера інвестиційного менеджменту, його мета та завдання.

Тема 9. Ресурсна концепція в менеджменті.

Ресурси як критерій розвитку економічних систем. Сучасна ресурсна концепція в менеджменті. Управління ресурсним потенціалом як фактор успіху функціонування організації.

Тема 10. Результативність та ефективність менеджменту.

Сутність фінансово-економічних результатів підприємства. Дохід та його види. Класифікація та види прибутку. Визначення прибутку підприємства. Розподіл прибутку підприємства. Обчислення показників рентабельності. Визначення показників ділової активності підприємства. Визначення показників фінансової стійкості підприємства. Визначення показників платоспроможності підприємства.

Назви тем	Кількість годин			
	DЗАС МЕН дфд 2025			
	усього	у тому числі		
		л	п	с.р.
Тема 1. Виникнення і розвиток наукового управління.	23	2	1	20
Тема 2. Класична (адміністративна) теорія менеджменту.	23	2	1	20
Тема 3. Менеджмент людських ресурсів.	24	2	2	20
Тема 4. Ситуаційна теорія менеджменту.	24	2	2	20
Тема 5. Системна теорія менеджменту.	24	2	2	20
Тема 6. Управлінська думка в Україні.	24	2	2	20
Тема 7. Сучасна концепція менеджменту та її значення.	24	2	2	20
Тема 8. Креативний, інноваційний, інвестиційний менеджмент.	26	4	2	20
Тема 9. Ресурсна концепція в менеджменті.	24	2	2	20
Тема 10. Результативність та ефективність менеджменту.	24	2	2	20
Усього годин	240	22	18	200

*в 2024-2025 н. р.

8. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		DЗАС МЕН дфд 2025
1	Тема 1. Виникнення і розвиток наукового управління.	1
2	Тема 2. Класична (адміністративна) теорія менеджменту	1
3	Тема 3. Менеджмент людських ресурсів	2
4	Тема 4. Ситуаційна теорія менеджменту	2
5	Тема 5. Системна теорія менеджменту	2
6	Тема 6. Управлінська думка в Україні	2
7	Тема 7. Сучасна концепція менеджменту та її значення	2
8	Тема 8. Креативний, інноваційний, інвестиційний менеджмент	2
9	Тема 9. Ресурсна концепція в менеджменті	2
10	Тема 10. Результативність та ефективність менеджменту	2
	Разом	18

9. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		ДЗАС МЕН дфд 2025
1	Тема 1. Виникнення і розвиток наукового управління	20
2	Тема 2. Класична (адміністративна) теорія менеджменту	20
3	Тема 3. Менеджмент людських ресурсів	20
4	Тема 4. Ситуаційна теорія менеджменту	20
5	Тема 5. Системна теорія менеджменту	20
6	Тема 6. Управлінська думка в Україні	20
7	Тема 7. Креативний, інноваційний, інвестиційний менеджмент	20
8	Тема 8. Креативний, інноваційний, інвестиційний менеджмент	20
9	Тема 9. Ресурсна концепція в менеджменті	20
10	Тема 10. Результативність та ефективність менеджменту	20
	Разом	200

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти не передбачена навчальним планом.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання
РН05. Глибоко розуміти загальні принципи та методи управлінських наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері менеджменту та у викладацькій практиці.	Поточний контроль: виконання завдань на практичних заняттях; виконання завдань самостійної роботи; розв'язування тестів, тези* Семестровий контроль: екзамен
РН08. Розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни з менеджменту у закладах освіти.	Поточний контроль: виконання завдань на практичних заняттях; виконання завдань самостійної роботи; розв'язування тестів, тези* Семестровий контроль: екзамен
РН09. Демонструвати навички самостійного виконання наукового дослідження, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, оцінювати результати автономної роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток та навчання інших.	Поточний контроль: виконання завдань на практичних заняттях; виконання завдань самостійної роботи; розв'язування тестів, тези* Семестровий контроль: екзамен

* є обов'язковими

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за запланованим результатом навчання.

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та досягнення програмних результатів навчання.

Забезпечення об'єктивності оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом застосування накопичувальної системи нарахування балів оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожної теми освітнього компоненту впродовж семестру та достовірної фіксації результатів оцінювання у журналі обліку аудиторної навчальної роботи.

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно навчального плану:
екзамен.

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни

Назва теми / Форма семестрового контролю	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	Виконання завдань на практичних заняттях	Розв'язу- вання тестів	Виконання завдань самостійної роботи	тези*	екза мен	
Тема 1. Виникнення і розвиток наукового управління.	3	10	3	10	20	6
Тема 2. Класична (адміністративна) теорія менеджменту.	3		3			6
Тема 3. Менеджмент людських ресурсів.	3		3			6
Тема 4. Ситуаційна теорія менеджменту.	3		3			6
Тема 5. Системна теорія менеджменту	3		3			16
Тема 6. Управлінська думка в Україні.	3	10	3			6
Тема 7. Сучасна концепція менеджменту та її значення.	3		3			6
Тема 8. Креативний, інноваційний, інвестиційний менеджмент.	3		3			6
Тема 9. Ресурсна концепція в менеджменті.	3		3			6
Тема 10. Результативність та ефективність менеджменту.	3		3			16
Тези*				10		10*
Екзамен					20	20
Разом	30	20	30	10	20	100

* є необов'язковими, але дають змогу отримати додаткові бали

Шкала та критерії оцінювання виконання вправ на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
3 бали	Студент правильно виконав практичне завдання, спроможний пояснити методику її розв'язання та зміст застосовуваного понятійного апарату, бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок. Показує високий рівень, що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь, навичок та компетентностей, що викладені в робочій програмі навчальної дисципліни. Студент володіє вміннями використати набуті знання з навчальної дисципліни в практичній діяльності та при вивченні наступних предметів.
2 бали	Студент завдання виконав повністю, але з деякими огріхами, в цілому відповів на поставлені запитання, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату, показав недостатні знання літературних джерел, плутає поняття, додаткові питання викликають у студента невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю; Показує достатній рівень, що в основному забезпечує вимоги до знань, умінь, навичок та компетентностей, що викладені в робочій програмі навчальної дисципліни. Студент в основному володіє вміннями використати набуті знання з навчальної дисципліни в практичній діяльності та при вивченні наступних предметів.

1 бал	Студент завдання виконав не повністю, неповно та з огріхами відповів на поставлені запитання, не спромігся аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату, показав недостатні знання літературних джерел, плутає поняття, додаткові питання викликають у студента невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях або їх відсутність, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю; Показує не достатній рівень, що в основному недостатньо забезпечує вимоги до знань, умінь, навичок та компетентностей, що викладені в робочій програмі навчальної дисципліни. Студент в основному не володіє вміннями використати набуті знання з навчальної дисципліни в практичній діяльності та при вивченні наступних предметів.
0 балів	Студент завдання не виконав, не опанував навчальний матеріал теми дисципліни, дає неправильну відповідь на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, цілісність розуміння матеріалу з теми дисципліни відсутні, практичні навички не сформовані. Показує низький рівень, що не забезпечує вимоги до знань, умінь, навичок та компетентностей, що викладені в робочій програмі навчальної дисципліни. Студент не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні предмета.

Шкала та критерії оцінювання виконання тестів

Вид контролю: розв'язування тестів

Кількість заходів: 2

Мета тестового контролю: перевірка успішності засвоєння студентами теоретичного матеріалу та рівня сформованості вмінь і навичок з тем дисципліни.

Час виконання: 10 хвилин

Структура тесту: тест складається з 10 завдань. Відповіді на завдання тесту не потребують словесного вираження думок, а тільки вибору однієї правильної відповіді із запропонованих варіантів.

Кількість балів	Критерії оцінювання
1 бал	Відповідь правильна
0 балів	Відповідь не правильна

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
3 бали	Завдання виконане самостійно, повністю без допомоги викладача, має високий рівень поінформованості, потрібний для прийняття рішень; добирає самостійно інформаційні джерела, що відповідають завданню; користується широким арсеналом засобів доказу власної думки; розв'язує складні проблемні завдання як навчального, так і практичного характеру; має здібності системно-наукового аналізу та прогнозування явищ; уміє створювати та розв'язувати проблеми; робить висновки і пропонує рішення для складних навчальних і виробничих ситуацій; володіє вміннями творчо-пошукової діяльності. Рівень сформованості фахових умінь: високий – здатність працювати автономно та володіння умінням творчо-пошукової діяльності.
2 бали	Завдання виконані повністю, але з деякими огріхами, самостійно здійснює інформаційний пошук і володіє способами систематизації інформації; здатний до самостійного опрацювання навчального матеріалу; у власній аргументації використовує загально-відомі докази, виконує дослідницькі завдання, але потребує консультації викладача; робить висновки і приймає рішення у складних ситуаціях після консультації з викладачем; володіє вміннями творчо-пошукової діяльності. Рівень сформованості фахових умінь: достатній – застосовує набуті знання у стандартних практичних ситуаціях.
1 бал	Завдання виконано з допомогою викладача й відзначається неповнотою викладу думок; не завжди вміє чітко і точно інтерпретувати отриману інформацію у контексті своєї діяльності; наводить аргументи, робить необхідні висновки; може зіставляти, узагальнювати й систематизувати інформацію під керівництвом викладача; вільно застосовує вивчений матеріал лише у стандартних навчальних ситуаціях.

	Рівень сформованості фахових умінь: середній – уміння вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань
0 балів	Необхідні завдання, передбачені навчальною програмою не виконані; не має елементарних умінь працювати з навчальною інформацією; виявляє вміння користуватися бібліотекою, однак не докладає зусиль для пошуку необхідної інформації; не має навичок працювати з джерельною базою; необхідні практичні вміння і навички не сформовані. Рівень сформованості фахових умінь: низький – володіння умінням здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу.

Шкала та критерії оцінювання підготовки тез

Кількість балів	Критерії оцінювання
10	Тези відповідають програмі навчальної дисципліни (темі) за змістом; висвітлюють критичний та / або креативний підхід автора щодо дослідження обраної теми; оформлені згідно встановлених вимог; опубліковані / прийняті до друку під час проходження курсу. Загалом, здобувач демонструє високий рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
5	Тези відповідають програмі курсу (темі курсу) за змістом, але потребували значних доопрацювань, що унеможливило прийняття до друку під час проходження курсу вивчення навчальної дисципліни. Загалом, здобувач демонструє середній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
0	Тези не відповідають програмі навчальної дисципліни за змістом, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.

Шкала та критерії оцінювання екзамену

Вид контролю: екзамен проводиться письмово за екзаменаційними білетами, в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни. Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше ніж межа незадовільного навчання на дату семестрового контролю.

Мета підсумкового контролю: перевірка успішності засвоєння студентами теоретичного матеріалу та рівня сформованості вмінь і навичок з навчальної дисципліни та умінь здобувачів вищої освіти використовувати набуті компетентності та програмні результати навчання для виконання практичних завдань.

Час виконання: 45 хвилин

Зміст і структура екзаменаційних білетів: Екзаменаційні білети містять запитання та завдання, засвоєння яких передбачено робочою програмою навчальної дисципліни. Кількість завдань у екзаменаційному білеті чотири, складність запитань і завдань, викладених у білетах, для екзамену є приблизно однаковою і дає змогу здобувачу вищої освіти за час, відведений для відповіді, ґрунтовно та в повному обсязі розкрити зміст усіх запитань і завдань. Кожне завдання максимально оцінюється у 5 балів, максимальна сумарна кількість балів за іспит становить 20 балів.

Кількість балів	Критерії оцінювання
5 балів	Відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; студент впевнено володіє фактичним матеріалом з усього курсу дисципліни, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки, оптимально й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях, може аналізувати та співставляти дані об'єктів діяльності.
4 бали	Відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; студент впевнено володіє фактичним матеріалом з усього курсу дисципліни, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного застосування; студент має навички користування нормативним матеріалом і вміло застосовує його при відповідях; відповідь на теоретичні запитання дає з використанням відповідної термінології, допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки з фактичного матеріалу.

3 бали	Відповідь правильна, послідовна, логічна, але студент допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати завдання на рівні відтворення, аналогічно до тих, що розглядались з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і помилок, які може усувати за допомогою викладача, має навички користування нормативним матеріалом; допускає 3-4 помилки.
2 бали	Студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не досить впевнено орієнтується у нормативній базі, не завжди вміє інтегровано застосовувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки; здатний вирішувати завдання за зразком; володіє елементарними вміннями навчальної діяльності та допускає 5-6 помилок.
1 бал	Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення, виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; цілісність розуміння матеріалу з дисципліни відсутня, допускає грубі помилки.
0 балів	Студент не виконав відповідного завдання або виконав його повністю неправильно; незнання значної частини навчального матеріалу, невміння орієнтуватися при розв'язанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень.

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачене при вивченні навчальної дисципліни (за потреби)

Засоби навчання: інформаційний супровід із використанням платформи Moodle; комп'ютер (ноутбук) – 1 шт.; пристрій мультимедійний (проектор) – 1 шт.; проекційний екран – 1 шт.; презентації.

11 Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені робочою програмою, мають бути виконані та здані до залікового тижня.

Неприпустимим є списування виконаних завдань практичного заняття / самостійної роботи у інших здобувачів вищої освіти та видавання їх за свої, а також використання при виконанні завдань Chat GPT.

Тезиси, у разі їх підготовки здобувачем вищої освіти, перевіряються на наявність плагіату і допускаються до друку та зарахування, із коректними текстовими запозиченнями у межах встановлених норм. У разі низького рівня оригінальності, тези вважаються такими, що непередбачені та додаткові бали за них не зараховуються.

Списування під час екзамену (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв) заборонене. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та виконання розрахунків по практичним завданням, що їх передбачають.

Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даного освітнього компоненту, або в процесі його опанування. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні у разі опанування частини навчальної дисципліни відбувається за рішенням провідного викладача. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема:

Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Порядок повторного проходження контрольних заходів регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті. URL: <https://www.pdau.edu.ua/content/polozhennya-pro-osvitnyu-diyalnist>

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Мінцберг Г. Анатомія менеджменту. Ефективний спосіб керувати компанією. К.: Наш формат, 2018. 408 с.
2. Глушевський В. В. Адаптивні механізми в системах управління підприємствами : методологія і моделі : монографія. Запоріжжя : КПУ, 2016. 352 с.
3. Зось-Кіор М. В., Ільїн В.Ю., Жмурко І. О. Управління стратегією підвищення ефективності діяльності аграрного підприємства. Електронний науково-практичний журнал «Інфраструктура ринку». 2020. №40. С. 193-197.
4. Зось-Кіор М.В., Бучнев М. М., Хуторської П. О., Чайкіна А. О. Використання нейронних мереж при прийнятті управлінських рішень. Журнал «Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики». 2016. № 6. С. 61-71.
5. Markina I., Safonov Yu., Zhylynska O., Gaidai T. Education Management in Ukraine in the Context of Global Economic Transformations. European Research Studies Journal. Volume XXI, 2018. Special Issue 3. 317-332 pp. URL: <https://www.ersj.eu/journal/1384>
6. Markina I., Bilovska O., Yakovenko O., Shevchenko-Perepyolkina R. Analysis of Technology Acceptance on the Effectiveness of the Electronic Supply Chain Management and Inventory Systems in Ukrainian Banking Industry. Industrial Engineering & Management Systems, The Korean Institute of Industrial Engineers. 2018. Vol. 17. No.4. 719-729 pp.
7. Brockova K., Rossokha V., Chaban V., Zos-Kior M., Hnatenko I., Rubezhanska V. Economic mechanism of optimizing the innovation investment program of the development of agro-industrial production. Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development. 2021. Vol. 43. No. 1. P. 129 -135.
8. Mykhailichenko, M., Lozhachevska, O., Smagin, V., Krasnoshtan, O., Zos-Kior, M., Hnatenko, I. (2021). Competitive strategies of personnel management in business processes of agricultural enterprises focused on digitalization. Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development, 43(3), 403–414.

Допоміжна

1. Баженова О. В., Чорнодід І. С. Генезис чинників та моделей економічного зростання. Емерджентні методи для емерджентної економіки : монографія. За заг. ред. В. М. Соловйова, Л. О. Кібальник. Черкаси : Вовчок О. Ю., 2017. Розділ 3.4. С. 221–235.
2. Markina I., Zos-Kior M. Environmental Efficiency of Land Resources Management as the Basis of Sustainable Development GLOBAL ACADEMICS. International Journal of Advance Researches. # 1 (7) March, 2020. P. 62-76.
3. Зось-Кіор М. В., Калужний С. О. Удосконалення системи управління конкурентоспроможністю аграрного підприємства. Економіка та держава. 2020. № 3. С. 23–27.
4. Зось-Кіор М. В., Ільїн В.Ю., Жмурко І. О. Управління стратегією підвищення ефективності діяльності аграрного підприємства Електронний науково-практичний журнал «Інфраструктура ринку». 2020. №40. С. 193-197.
5. Маркіна І.А., Зось-Кіор М.В., Сьомич М.І. Менеджмент ресурсозбереження в агропродовольчій сфері: інноваційність виробництва, екологізація землекористування, сталий розвиток сільських територій Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2020. № 4 (115). С. 54-59.

6. Плаксиенко В.Я., Зось-Кіор М.В. Компетентнісний підхід в командотворенні менеджменту підприємства в контексті розвитку сучасного ринку праці Економіка та держава. Серія: Економіка та підприємництво, 2021 р., № 4 (121). С. 76-81.

7. Федірець О. В., Зось-Кіор М.В., Рібейро Рамос О. О., Ястреба М. М Менеджмент енергетичної ефективності виробництва: екологічний імператив, імператив людського чинника, пріоритет економічної оцінки Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Економічні науки». 2020. Випуск 4. С. 86-95

8. Вдовенко, Н. М., Коробова, Н. М., Зось-Кіор, М. В., & Коваль, В. В. Еволюція теоретичних засад регулювання експорту-імпорту аграрної продукції в умовах децентралізації для виходу на міжнародний ринок. Академічні візії. (2023).Вип. 23. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/641>

9. Грицан Ю. І., Зось-Кіор М. В., Ільїн В. Ю., Дімчогло А. І. Моделювання зовнішньоекономічної стратегії ризик-менеджменту екобезпечноорієнтованих підприємств сфери послуг приактуалізації агресивної маркетингової політики інноваційних кластерів. Інвестиції: практика та досвід № 19/2023. С. 34-40.

10. Антипенко Н. В., Вовк М. О., Бучнев М. М., Зось-Кіор М. В. Моделювання системи маркетингового та технологічного менеджменту конкурентоспроможного підприємства в контексті забезпечення фінансово-економічної безпеки. № 1 (2024): Ефективна економіка. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/2861>

Інформаційні ресурси мереж Інтернет

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Бібліотека Полтавського державного аграрного університету <https://www.pdau.edu.ua/content/biblioteka>
3. management.com.ua – бібліотека з менеджменту
4. Гарвардський університет. URL: <http://athome.harvard.edu/>
5. Каліфорнійський університет Берклі. URL: <http://http://www.berkeley.edu/>
6. Колумбійський університет, сайт ой-лайн освіти. URL: <http://ci.columbia.edu/ci/>
7. Стенфордський університет. URL: <http://www.stanford.edu/>